

ویژه دختران

گاهنامه دفتر تحکیم وحدت
ندای دختران ایران
شماره سیزدهم
تیر ۱۳۹۹

سلامت جامعه
در دستان زنان

ندای دختران ایران

در این روزها که با ویروس منحوس کرونا دست و پنجه نرم می کنیم، نقش زنان در مدیریت خرد و کلان بحران ها، بیش از پیش هویدا شده است. در خانواده، این زنان هستند که توانستند با عشق، محبت، صبر و حوصله، همزیستی مسالمت آمیز و کم تنش را در دوران قرنطینه خانگی با سایر اعضای خانواده رقم بزنند. از سوی دیگر، لباس رزم به تن کردند و در خط مقدم جنگ با کرونا حضور یافتند؛ به عنوان کادر بهداشت و درمان و یا به عنوان جهادگر. نقش پررنگ زنان در این روزها را نمی توان نادیده گرفت اما اگر موانع موجود بر سر راه بروز توانمندی های آنان برداشته شود، بیش از پیش تاریخ ساز خواهند شد.

اجرت المثل و مصادیق آن

تبصره ماده ۳۳۶ قانون مدنی

چنانچه زوجه کارهایی را که شرعاً به عهده وی نبوده و عرفاً برای آن کار اجرت المثل باشد، به دستور زوج و با عدم قصد تبرع* انجام داده باشد و برای دادگاه نیز ثابت شود، دادگاه اجرت المثل کارهای انجام گرفته را محاسبه و به پرداخت آن حکم می نماید.

توضیح: شیر دادن به فرزند، بزرگ کردن کودکان، بردن کودکان به مدرسه، حضور در جلسه اولیا و مربیان، واکسن زدن کودکان، رسیدگی به وضعیت تحصیلی فرزندان، پخت و پز، شستشوی لباس و چند مورد دیگر به استثنای روابط عاطفی و خانوادگی از مواردی است که سبب ایجاد این حق می شود.

* تبرع، به معنی بذل مال یا منفعت بدون هیچ چشمداشت است؛ در واقع اگر قصد تبرع در کار زن اثبات شود او نمی تواند اجرت المثل را دریافت کند اما در این اصل فرض بر عدم قصد تبرع است و وقتی خانمی اجرت المثل را مطالبه کند این زوج است که باید ثابت کند زوجه قصد تبرع داشته است.

ندای خانواده

کنترل نامحسوس بحران

● مهدیه روحانی فر - دانشگاه پیام نور مشهد

شیبختون ویروس میکروسکوپی کرونا، روزهای متفاوتی را برای همه رقم زد. آدم‌های اجتماعی دنیای مدرن را ناگهان در دیوارهای سنگی خانه‌ها محبوس کرد و برایمان بیش از پیش نقش جدی و اساسی خانواده به عنوان مهمترین نهاد اجتماعی را یادآور شد.

درست در زمانی که دغدغه و نگرانی روانشناسان، روانکاوان و جامعه‌شناسان کاهش ارتباط چهره به چهره و تعاملات خانوادگی و تغییر مفهوم خانه و خانواده در روابط عاطفی به واسطه مشغله‌های اجتماعی هر یک از افراد خانواده شده بود! البته این خانه‌نشینی اجباری تبعات غیر قابل انکار را به همراه داشت؛ مثلاً قبل از قرنطینه اعضای خانواده سرگرمی‌های کاری، مشغله‌های تحصیلی و تفریحی مخصوص خود را داشتند

#در_خانه_بمانیم

که این موضوع موجب تخلیه هیجانی و روانی افراد می‌شد و عوامل اصطحکاک درون خانواده را کاهش می‌داد. گستردگی کرونا و سبک زندگی فعلی باعث افزایش تعامل و ارتباط خانواده و سپری کردن ساعات طولانی با هم شده است و در بعضی خانواده‌ها جای خالی مشغله‌های کاری و تفریحی را تنش‌های خانوادگی پر می‌کند؛ تنش‌هایی که در بعضی از کشورها حکایت از افزایش بی‌سابقه آمارهای مشاجره دارد. قطعاً فرهنگ و روحیات فرد محوری در نتایج اینچنینی بی‌تأثیر نیست. همچنین بخشی از این تنش‌ها می‌تواند همان مسائل نهفته‌ای باشند که تاکنون به دلیل ارتباط کم نادیده گرفته شده‌اند و حالا با کمی تلاش می‌توان آن‌ها را حل کرد تا به اختلافات عمیق تبدیل نشوند.

بی‌درنگ خانواده‌های ایرانی هم دچار پیامدهای خانه‌نشینی اجباری و به یکباره تهی شدن ساعت‌های کاری شده‌اند؛ اما وضعیت نشان می‌دهد اصالت و استحکام خانواده در جامعه ایرانی مانع بروز خیلی از مشکلات شده و همچنان خانواده بالاترین مرجع اجتماعی در کشور است. در این میان نقش زنان را نباید فراموش کرد؛ در فرهنگ کشورمان زنان قلب تپنده خانواده تلقی می‌شوند و در استقامت در برابر ضربه‌های بحران‌ها و به حداقل رسیدن تعارضات نقش پررنگی ایفا می‌کنند. زنان به جهت روحیات، ساختار خلقت و ویژگی‌های شخصیتی، مظهر مهر و عاطفه‌اند؛ به همین علت توانستند تعادل روانی خانواده را با محبت و همدلی مدیریت کنند تا در بحران فعلی خانواده دچار کمترین آسیب‌ها بشود.

گرچه پمپاژهای رسانه‌ای با طرح برخی مسائل سعی در کاهش تاب‌آوری زنان در خانواده را دارند و یا برای حل بحران اختلافات خانوادگی، نسخه‌های بی‌فرجام را می‌پیچند که جز افزایش ناآرامی و ازهم‌پاشیدگی خانواده‌ها نقش دیگری نمی‌تواند داشته باشد.

موضوع پراهمیتی که نباید مغفول بماند حجم فعالیت‌های درون خانواده است که طبیعتاً در سبک زندگی قرنطینه افزایش یافته؛ اگر مسئولیت تمام فعالیت‌های اجرایی سنگین درون خانواده مثل نظافت تنها بر دوش زنان باشد و اصل خانواده که بر اساس همکاری و تعاون همه اعضای خانواده است شکل نگیرد، موجب بروز خلل در مدیریت عاطفی زنان در خانه و فشار مضاعف بر آنها موجب بی‌انگیزگی برای ایفای هر چه بهتر نقش آرامش‌بخشی در خانواده خواهد شد. با وجود کرونا ماموریت و تلاش زنان در خانواده برای حفظ سلامت روان افراد و کاهش تعارضات در کنار حجم چند برابری فعالیت‌های اجرایی خانه بیشتر شده که موفقیت آن‌ها در این عرصه محسوس و غیرقابل انکار است. بحرانی دیگر با نقش‌آفرینی زنان در خانواده در حال کنترل است و میدان‌داری زنان با صبر و ایثار موفقیتی گرانبه‌است که روایتی نواز عملکرد موثر زنان به وقت بحران‌ها را خواهد ساخت.

زنان در خط مقدم مقابله

اکرم دلآوری فرد - دانشگاه علوم پزشکی همدان

این روزها که دنیا درگیر اپیدمی کرونا شده مشارکت همه مردم برای عبور از این بحران بسیار ضرور است. یکی از نقاط درخشان این مشارکت نقش آفرینی گسترده زنان در کشور ما بود. زنان علاوه بر نقش بی‌بدیل در خانواده، نقش اجتماعی خود را که در این زمان اهمیتی دوچندان داشت به خوبی ایفا کردند و توانمندی‌های زنانه به طور وسیع بروز پیدا کرد؛ به طور مثال زنان در حوزه علوم پزشکی و درمانی توانستند در حیطه شغلی خود به عنوان یک نیروی کار فعال و موثر همکاری کنند. عده‌ای در قالب فعالیت‌های خودجوش و داوطلبانه به تهیه اقلام مورد نیاز از جمله ماسک و مواد ضد عفونی کننده پرداختند. عرصه کار آموزشی و فرهنگی هم مثل همیشه از حضور پررنگ و موثر زنان بهره‌مند بود.

در این میان برخی ابعاد این حضور قابل توجه است. برای این که زنان بتوانند در اجتماع در کنار نقش خانوادگی خود بدرخشند، همکاری سایر اعضای خانواده بسیار مهم است؛ در گذشته غالباً این مردان بودند که در خط مقدم مبارزه حاضر می‌شدند و مادران و همسران بیشتر نقش همدلی و همیاری با مردان را داشتند و همچنین با وجود آن که نقش زن در خانواده بر سایر وظایف او اولویت دارد اما در این برهه به دلیل حساسیت زیاد ماجرا، گاهی نقش اجتماعی زن به خصوص در کادر درمانی به نقش حساس او در خانواده هم اولویت پیدا کرد و علاوه بر حفظ الگوی قبلی، ما مدل جدیدی از مشارکت را دیدیم. این بار زنان پا به پای مردان در خط مقدم مقابله با بحران به طور مستقیم حاضر شدند و گاهی برای نجات جان انسان‌ها مجبور بودند علی‌رغم میل خود مدت طولانی از خانواده دور بمانند. در این حالت اکثر وظایف خانوادگی بر دوش مرد خانواده افتاد و این مردان بودند که با فداکاری سعی در پر کردن جای خالی زنان را داشتند و این چنین زمینه را برای انجام تکلیف اجتماعی زن فراهم کردند.

در کنار این همراهی‌های بی‌نظیر وجود داشت ممانعت‌هایی که مانع از نقش آفرینی جدی می‌شد؛ همواره احساس تکلیف زنان در رفع مشکلات اجتماعی مشهود است اما میزان نقش آفرینی آنان متناسب با شرایط متفاوت است؛ مثلاً در بحران‌های سیل و زلزله، دختران با وجود میل باطنی برای کمک، به دلیل شرایط خاص و احتمال ناامن بودن منطقه نمی‌توانند همکاری در صحنه داشته باشند و حتی بسترهای دیگر کمک نیز کمتر برای آن‌ها فراهم می‌شود اما در بحران کرونا شرایط متفاوت بود. احتمال ابتلا به بیماری در مردان و زنان تقریباً یکسان بود. به همین جهت هر چند عرصه‌های کمک متفاوت بود اما دلیل منطقی برای ممانعت از حضور مستقیم دختران وجود نداشت. با این حال باز هم محدودیت والدین برای دختران بیشتر از پسران بود. احساس نگرانی و جنبه حمایتی خانواده قطعاً مورد تایید و مایه حفاظت از اعضای خانواده است اما زمانی که یک کشور نیازمند کمک هر فرد توانمندی است، به طبع خانواده‌ها هم باید دلبستگی‌های شخصی خود را نادیده بگیرند؛ به امید آن که بتوان هر چه زوتر از این بحران عبور کرد.

صاحب امتیاز: دفتر تحکیم وحدت مدیر مسئول و سردبیر: معصومه زورمند

همکاران این شماره: مهدبه دهقان - فاطمه سادات فیروزآبادی - فاطمه بیرامی - فاطمه صحرانشین

شب صورتی

عشق از جمله مفاهیمی است که همه انسان‌ها در طول حیات خویش آن را تجربه می‌کنند. در گذشته بیشتر داستان‌ها و اشعار در حوزه‌ی عشق آسمانی و عرفانی بوده اما نمی‌توان عشق زمینی را انکار کرد. چه بسا تجربه‌ی عشق‌های زمینی، می‌تواند آغازی باشد برای رسیدن به عشق آسمانی.

کتاب "شب صورتی" به مدیریت عشق در دوره‌ی نوجوانی می‌پردازد؛ موضوعی که شاید تاکنون کمتر به آن پرداخته شده است.

بخشی از کتاب:

«صدای خنده شنید. از گوشه‌ی پرده به حیاط نگاه کرد. باورش نمی‌شد! پس از دو هفته‌ی سخت، بالاخره داشت او را می‌دید. سینا بی‌صدای خندید، گرچه به نظرش عادلانه نبود که خودش آن قدر به او فکر کند و او این قدر بی‌خیال و شاد باشد! در خیالش هم نمی‌گنجید بتواند پس از آن شب صورتی، او را مخفیانه و آن همه نزدیک، تماشا کند. هم از دزدانه دیدن، بدش می‌آمد، هم آرزویش این بود که تا ابد، پشت آن پنجره بایستد و تماشايش کند».

نقش مواد طبیعی در زیبایی

به دلیل شیوع ویروس کرونا و شستشوی زیاد دست با آب و صابون، لایه‌ی چربی محافظت کننده‌ی روی پوست دست از بین می‌رود و به همین دلیل پوست خشک شده و ترک می‌خورد. ویتامین های E و A به ترمیم پوست کمک می‌کند.

ویتامین E:

دارای ویژگی ضد التهابی است که به پیشگیری از قرمزی، پف و دیگر موارد التهاب عمومی در پوست ما کمک می‌کند. از سوی دیگر، ویژگی آنتی اکسیدانی این ویتامین به پیشگیری از نشانه‌های پیری و چین و چروک‌ها کمک می‌کند و همچنین در خلاص شدن از شر جای زخم‌ها نقش دارد. این ویتامین در سبوس، بادام، روغن آفتاب گردان، آجیل و بسیاری مواد غذایی دیگر وجود دارد.

ویتامین A:

در زخم‌های پوست، جوش‌ها و سایر عوارض پوستی نقش دارد و کمبود آن منجر به خشکی پوست می‌شود. البته مصرف بیش از اندازه آن نیز موجب مسمومیت و در نتیجه خشک شدن لب‌ها و در موارد شدید پوسته پوسته شدن پوست می‌شود. این ویتامین در کبد، چربی شیر و تخم مرغ، سبزیجات برگ دار و میوه‌های سبز تیره و نارنجی مثل پرتقال و هویج و اسفناج وجود دارد.

سلامت جامعه در دستان زنان

ندای
دختران

بوی تند برنج ته گرفته می آید. ندا آنقدر مشغول درس دادن بوده که یادش رفته اجاق را کم کند. وویس نصفه را قطع می کند و خودش را به آشپزخانه می رساند. انگار قرار نیست این فایل ضبط بشود! بار اول هم، علی کوچولو مادرش را از وسط کلاس مجازی بیرون کشیده بود.

ندا بعد از دوبار تلاش ناکام برای ضبط کلاس، خودش را روی مبل می اندازد و تلاش می کند ذهنش را مجدداً روی کارش متمرکز کند. برای بار سوم دستش را روی ضبط صدامی گذارد: "بچه ها درس ۷ کتاب را شروع می کنیم...". چند دقیقه از شروع کلاس نگذشته که صدای چرخیدن کلید داخل درب خانه، به گوش ندا می رسد. طبیعی است. مثل همیشه ساعت ۵ است و احمد از سر کار برگشته. ندا انگشتش را روی دماغش می گذارد و تاکید می کند که برای تدریس، احتیاج به یک فضای ساکت دارد. آرام از روی مبل بلند می شود و همین طور که صدایش را ضبط می کند به سمت الکل و مواد شوینده می رود. دست به پهلوی کنار احمد می ایستد، چشمانش را خم و پیچی می دهد و به احمد می فهماند که فراموش کرده است دستش را بشورد. یک دستش را روی دکمه میکروفون نگه داشته است و صدای ضبط می کند و با دست دیگرش، کارت ها و موبایل احمد را غرق الکل می کند. اگر چه که از اطلاعات روی کارت، اندک کلماتی بیشتر باقی مانده اما او تلاش می کند امکان زندگی از هر ویروسی را بر روی کارت سلب کند. پس از سه ساعت تلاش، حالا می تواند وویس کلاس را ارسال کند و یک نفس راحت بکشد.

چند لحظه چشم هایش را بر هم می گذارد و تا می آید آرام بگیرد، با صدای "مامان! کار شما با موبایل تموم شد؟ تکلیفام مونده! معلمون نمره کم کنه به من ربطی نداره ها!" خیال آرام گرفتن را مچاله می کند و دور می ریزد. دلش می خواهد برای یک لحظه تمام صورت مسئله ها را پاک کند. تدریسش، تکلیف مدرسه ی دخترش، بهانه های پسرش که این روزها حتی مهد کودک هم نمی رود، غذای ته گرفته، تمام سطوحی که می توانند مشکوک به همکاری با ویروس کرونا باشند و اصرارهای بی وقفه ی دختر بزرگ خانه برای پیوستن به گروه جهادی دانشگاه، که به بزرگترین نگرانی ندا بدل شده است.

حال و هوایش را سر و سامانی می دهد، خودش را از روی مبل بلند می کند و به سمت اتاق می رود. گوشه های لبش را بالا می دهد و تلاش می کند لبخند را روی صورتش بکارد. به چارچوب در تکیه می دهد و با صدایی آرام می گوید: "خسته نباشی! تا تو بیای تو هال، منم یه چایی می ریزم که با هم بخوریم".

و با صدای "دست شما درد نکنه" ی احمد به سمت قوری بدرقه می شود.

فرصت خوبی است. چند دقیقه ای وقت دارند که چایی بخورند و تنهایی از این روز شلوغ صحبت کنند. ندا با دسته لیوان بازی می کند و داستان های احمد را گوش می دهد. لابه لای حرف ها، حرف از پسر همسایه می شود که این روزها مدام شیفت پرستاری است. از فداکاری های این جوان می گویند و او را تحسین می کنند. احمد از ابزار ضد عفونی کننده حراست اداره می گوید و کمی با هم به شیرین کاری های همکارانش می خندند. ندا اما انگار دلپره ای وجودش را چنگ می زند. یاد حرف های ریحانه می افتد. دلش می لرزد. حرف احمد را قطع می کند و لابه لای کلماتش می پیچد: "ریحانه می خواد بره جهادی! می خواد بره تو بیمارستان، بین اون همه مریض! می خواد منو دق بده از استرس! برو باهаш صحبت کن".

احمد که قبلاً مفصل با ریحانه حرف زده است، سرش را تکان می دهد و می گوید: "می دونم! دیشب حسابی برام روضه خونده. بهش گفتم که نمیشه بری و ما اذیت می شیم ولی خب حرفش خیلی هم بیراه نیست".

ندا چشم هایش را با تعجب روی صورت احمد ثابت می کند: "بیراه نميگه؟"

قبل از اینکه جمله دوم را شروع کند و به نقطه جوش برسد، احمد کلمات را به هم می بافت و ادامه می دهد: "خب میگه دلش می خواد تو این شرایط کنار بقیه آدمها کمک کنه و چون دوره های لازم گذرونده به نظرش این کار اخلاقی نیس که برای حفظ جانش تو خونه بمونه".

ندا چشم غره ای می رود، نیم خیز می شود و انگار که دوست نداشته باشد به این بحث ادامه بدهد، با یک جمله از جایش بلند می شود: "بهش بگو اگه می خواد کمک کنه، حتما لازم نیس بره خودشو به کشتن بده. این که بمونه اینجا به مامانش کمک کنه هم کمتر از اون کارانیس!"

حرفش را قطع می کند، خودش را سرگرم وسایل شام می کند، اما فکرش درگیر است؛ شاید دخترش هم به اندازه ی پسر فداکار همسایه بتواند جان آدم ها را نجات دهد، اما سخت دلش راضی می شود... باید بیشتر فکر کند.

اخبار زنان

- مینو محرز عضو کمیته‌ی کشوری مبارزه با بیماری‌های واگیردار وزارت بهداشت اعلام کرد که امکان انتقال ویروس کرونا از طریق رابطه جنسی وجود دارد. کرونا ناباروری نمی‌آورد و از مادر به جنین منتقل نمی‌شود.
- بیشترین میانگین سن مادران مربوط به تهران و اصفهان با ۳۰ سال و کمترین میانگین سن مادران مربوط به سیستان و بلوچستان با ۲۵٫۸ سال است.
- به اعتقاد کارشناسان، شیرمادر دارای آنتی بادی‌هایی علیه آنفولانزا و بیماری‌های واگیردار دیگر است.
- رومینا اشرفی، دختر نوجوان تالشی توسط پدرش به قتل رسید. در کنار واکنش‌های متعدد به این حادثه تلخ، سخنگوی قوه قضاییه در این مورد اعلام کرد که قاتل به اشد مجازات محکوم خواهد شد.
- چندی پیش پیشنهادی تحت عنوان «ازدواج اجباری» در فضای مجازی توسط یک کاربر مطرح شد که با قوانین بالادستی و حقوق اجتماعی مخالفت صریح داشت.
- در سالروز ملی جمعیت، خبری تکان‌دهنده منتشر شد: "امسال رشد جمعیت کشور برای اولین بار به کمتر از یک درصد رسیده". با این روند ایران در چند دهه آینده، با بحران پیری جمعیت و فشارهای اقتصادی و اجتماعی آن مواجه خواهد شد.
- انقلاب جنسی ۴ منتشر شد؛ این قسمت از مستندهای انقلاب جنسی مربوط به موضوع حجاب و پوشش است.
- ۱۷ نفر از زنان به مجلس یازدهم راه یافتند که از این میان متاسفانه فاطمه رهبر به دلیل ابتلا به کرونا فوت شد. در میان آن‌ها، متخصصانی در حوزه محیط زیست، زنان و خانواده، پزشکی و... وجود دارد.
- از فروشگاه آنلاین کوشانه، ویژه ارائه تولیدات زنان سرپرست خانوار کارآفرین، رونمایی شد. این زنان پیش از این تحت حمایت شهرداری تهران بوده‌اند.
- رهبری در دیدار با دانشجویان طرح کردند: "پیگیری مسائل خانواده و مسائل زن جزو مسائل مهم به نظر این حقیر است و باید دنبال بشود و یقیناً در این زمینه کم‌کاری صورت گرفته. من هر چه در این زمینه گفته بشود و اعتراض بشود را قبول دارم و معتقدم کم‌کاری جدی‌ای در این زمینه انجام گرفته".

● آیین نامه اعطای تابعیت ایران به فرزندان با مادر ایرانی ابلاغ شد اما همچنان برخی کارشناسان معتقدند این قانون موجب می شود تبعه ها برای گرفتن اقامت در ایران از ازدواج با دختران ایرانی سواستفاده کنند.

● رئیس پلیس پیشگیری پایتخت: "اخبار مربوط به افزایش جرم و جنایت خانوادگی در دوران کرونا صحت ندارد".

● سرپرست اداره کل تامین اجتماعی غرب تهران: "زنان خانه دار و مجرد می توانند تنها با پرداخت ۲۲۰ هزار تومان در ماه خود را تحت پوشش بیمه تامین اجتماعی قرار دهند".

● بزرگترین باند قاچاق دختران ایرانی منهدم شد.

● معصومه ابتکار، معاون امور زن و خانواده رئیس جمهور، در گفت و گویی خبر از تنظیم لایحه ای در این معاونت داد که طلاق دادن برای مردان را سخت تر می کند.

گاهنامه ندا (ندای دختران ایران) شماره سیزدهم . تیر ۱۳۹۹

ندای دل

که ساخت خانه ی بی پای بست و بی بنیان
نداشت گوهری عشق، گوهر اندر کان
بزرگ بوده پرستار خردی ایشان
سپس به مکتب حکمت، حکیم شد لقمان
شدند یکسره، شاگرد این دبیرستان
یکیست کشتی و آن دیگریست کشتیان
دگر چه باک ز امواج و ورطه و طوفان
ز مادرست میسر، بزرگی پسران
طبيب بود و پرستار و شحنة و دربان
بروز سانحه، تیمارخوار و پشتیبان
که داشت میوه ای از باغ علم، در دامان
فروخت گوهر عمر عزیز را ارزان
سزاست گوهر دانش، نه گوهر الوان

زن از نخست بود رکن خانه ی هستی
چو مهر، گر که نمی تافت زن بکوه وجود
اگر فلاطن و سقراط، بوده اند بزرگ
بگاہواره ی مادر، به کودکی بس خفت
چه پهلوان و چه سالک، چه زاهد و چه فقیه
وظیفه ی زن و مرد، ای حکیم، دانی چیست
چو ناخداست خردمند و کشتیش محکم
همیشه دختر امروز، مادر فرداست
زن نکوی، نه بانوی خانه تنها بود
بروزگار سلامت، رفیق و یار شفیق
چه زن، چه مرد، کسی شد بزرگ و کامروا
زنی که گوهر تعلیم و تربیت نخرید
برای گردن و دست زن نکو، پروین

پروین اعتصامی

